

עבירת תיווך בעסקי סמים

רשויות האכיפה, החקיקה והמשפט בישראל נלחמות מלחמת חורמה בסמים המסוכנים, הן באופן גלוי בכנסת ובבתי המשפט והן בפעילות סמויה של המשטרה והמכס. מלחמה זו מתייחסת לכל המרכיבים והשלבים בשרשרת הסמים, החל מייצור והפקה, דרך שימוש ואחזקה, גידול והפצה, תיווך, ייבוא וסחר. כלומר, גם תיווך בעסקי סמים נחשב אסור על פי חוק, ואין זה משנה אם בעבור פעולתו קיבל המתווך תמורה או שעשה זאת "בהתנדבות". מהו בעצם תיווך בעסקי סמים ומהי הענישה בגינו? על כך בשורות הבאות.

דוגמא אחת מיני רבות

מעט לעת מתפרסמות בעיתונות ידיעות על אנשים החשודים או נאשמים בעבירות סמים, ובהן גם תיווך. דוגמא בולטת מהעת האחרונה היא של אדם שסיפק סם מסוג MDMA (אקסטזי) לצעירה, אשר חשה ברע, התמוטטה ואושפזה במצב קשה בבית החולים. כנגד אדם זה יוגש כתב אישום בגין תיווך בסמים, לצד עבירות נוספות. מקרה זה מעיד על הסיבות שבבסיס ההתייחסות החמורה למעשים אלו, כלומר על הסכנה הטמונה בשימוש בסמים עד כדי אובדן חיים. יחד עם זאת, ישנו רציונאל נרחב יותר לגישת הממסד בעבירות אלו. הגישה המנחה היא ששימוש בסמים פוגע בחברה בכללותה, שכן הוא יוצר התמכרות, חוסר אונים והיעדר ריכוז המשפיעים על התנהלות האדם בחיי היומיום, על הכביש וכדומה. מעבר לכך, במקרים רבים מעורבים בעסקאות סמים גורמים פליליים, כאשר הכספים מולבנים ומועברים לפעילויות עברייניות ואלימות אחרות. על כן, הממסד רואה חשיבות מרובה בעצירת עסקאות סמים בכל שלביהן, לרבות שלב התיווך.

תיווך בעסקי סמים על פי חוק

ככלל, עבירות הסמים לסוגיהן מטופלות בפקודת הסמים המסוכנים. בעבירת התיווך עוסק סעיף 14 של הפקודה וזו לשונו: "לא יתווך אדם - בין בתמורה ובין שלא בתמורה - בפעולה אסורה לפי סעיף 13". הענישה המרבית בגין פעולה זו עומדת על 20 שנות מאסר, עונש חמור ביותר לכל הדעות, ומלבד זאת עשוי בית המשפט להורות על סנקציות נוספות כגון שלילת רישיון נהיגה, חילוט רכוש, עבודות שירות, מאסר על תנאי, עבודות לתועלת הציבור, וקנסות. כמובן שבעבירות אלו גם קיים רישום פלילי המלווה את האדם בהמשך דרכו, ומלבד הכתם האישי עשוי לעורר בעיות בתחומים שונים כמו קבלת אשרה למדינות אחרות, קבלה למקומות תעסוקה, עיסוק במקצועות מסוימים, אימוץ ילדים ועוד.

תיווך הלכה למעשה

על מנת לסבר את האוזן, תיווך בסמים הוא מצב בו החשוד משמש גורם המחבר בין ספק הסמים לצרכן, בין אם מפגיש ביניהם, מספק הוראות לפנייה, שולח הודעות וכן הלאה. כאמור, אין כל הכרח כי בעבור פעילות קיבל המתווך תמורה כלשהי, בין אם מתנה, כסף או כל טובת הנאה אחרת. עוד חשוב לדעת כי אין הכרח שהעסקה תתממש, שכן היסוד העובדתי הוא עצם התיווך ולא ההוצאה אל הפועל או העברת הכספים. מצד שני, קיים יסוד נפשי שאותו חייבת להוכיח התביעה, והוא מודעות של הנאשם לנסיבות (כלומר כוונה לביצוע עבירת סמים בין אחרים), ולכך שהוא מתווך ביניהם. יש לציין כי במרבית המקרים אין קושי להוכיח טענה זו, אלא אם מדובר במקרה נדיר יחסית של השתלת סמים בתיקים, או העברת חבילה ללא ידיעה לגבי תכולתה.

הבעיות שבפקודת הסמים

לכאורה, תיווך בעסקי סמים הוא פעולה חמורה ובלתי מקובלת בחברה, כמו הדוגמא שלעיל שהובילה לתוצאות קשות. בפועל, מדובר במעשים שאינם נדירים במחוזותינו, ואף מעורבים בהם לא פעם אנשים נורמטיביים שמעולם לא הסתבכו עם החוק. מדובר בעיקר במקרים בהם אדם שבחוגו הקרוב מצויים אנשים שמשמשים במריחואנה, עוזר לחברם עם סוחר שמוכר להם כמויות כאלו ואחרות. לעומת הגישה הרווחת כאילו מדובר בפעולה שאינה חמורה במיוחד, הגם שאינה חוקית, ניתן לראות כי העונשים וההשלכות חמורים ביותר. עוד אנו רואים שאפילו אדם ש"רק עשה טובה לחבר", לא קיבל כל תמורה, ואפילו לא יצאה הקנייה אל הפועל, עשוי למצוא את עצמו מואשם בעבירה חמורה מאוד. הבעיה טמונה במספר היבטים של פקודת הסמים המסוכנים, אותם חשוב להכיר:

- **סם הוא סם** - בקרב הציבור קיימת הבחנה הגיונית וברורה בין סוגי הסמים, אך לא כן בפקודת הסמים המסוכנים. לדידה, דין הרואין, אופיום, קוקאין או מריחואנה חד הוא, ולכן מי שמתווך בעסקת מריחואנה כמוהו כמי שתיווך בעסקת הרואין.
- **עניין הכמויות** - פקודת הסמים המסוכנים אכן מבדילה בין כמויות לשימוש עצמי לבין כמויות מסחריות, ומכאן קיימים הבדלים גדולים מאוד בתקופות המאסר. יחד עם זאת, מרגע שעברה כמות הסם שתיווכו בה את הרף המסחרי, אין עוד הבדלה בפקודת הסמים המסוכנים ולדידה דינם של 20 גרם מריחואנה כדין 2 קילוגרמים. אגב, האשמה בתיווך ואף בסחר בהחלט ניתן להפנות גם כלפי מי שמגדל, מחזיק או מתווך בכמויות קטנות לשימוש עצמי.
- **חוסר הבחנה בעבירות** - פקודת הסמים המסוכנים מבדילה בין מספר דרגות חומרה של עבירות. הרף הנמוך ביותר הוא החזקה ושימוש לצריכה עצמית (בהתאם לכמויות), בו הענישה המקסימאלית הינה 3 שנות מאסר. לעומת זאת, הרף הגבוה ביותר הוא הדחה של קטינים לשימוש בסמים, בו עומדת הענישה המקסימאלית על 25 שנות מאסר. בין לבין מצויות כל שאר העבירות המשתייכות לשרשרת הסמים בכמויות מסחריות, כגון סחר בסמים, יבוא סמים, הפצת סמים, גידול סמים וגם תיווך בסמים. במילים פשוטות, על פי פקודת הסמים המסוכנים דינו של סוחר המקבל תמורה כדין מתווך שעשה זאת ללא כוונת רווח, והעונש המרבי עומד על 20 שנות מאסר.

לא רק החוק היבש

לו הייתה מערכת המשפט פועלת רק על פי החוק היבש, היו מוצאים את עצמם אזרחים רבים מאחורי סורג ובריה לתקופות ממושכות. יחד עם זאת, כל מקרה המגיע לפתחם של רשויות התביעה ובתי המשפט נבחן לגופו, תוך הפעלה של מגוון שיקולים. לדוגמא, כפי שראינו אין כל הבדלה בפקודת הסמים המסוכנים בין עבירות סחר לתיווך, והן אמנם דומות וקרובות זו לזו. יחד עם זאת, בית המשפט בהחלט מבדיל בין מתווך לסוחר ונוטה להקל בעונשו של הראשון, בוודאי מבלי לפסוק 20 שנות מאסר. מאידך, חשוב להבין כי במקרים אלו ישנה חשיבות גדולה מאוד להתנהלותו של המתווך, כלומר עד כמה מילא תפקיד מרכזי בעסקה, עד כמה היה במגע עם הסם המסוכן וכדומה. בעיקרון, ככל שמתרשם בית המשפט כי הנאשם מילא תפקיד חשוב ומהותי בעסקה, כך גוברים הסיכויים כי יואשם לא רק בתיווך אלא גם בסיוע לסחר, בשידול ובסחר בסמים. מלבד זאת, בית המשפט יפעיל עוד מספר שיקולים לקביעת העונש:

- **סוג וכמות הסמים** - בניגוד להיעדר ההבדלה בפקודת הסמים המסוכנים, בית המשפט אכן ייתן משקל לסוג הסמים, ולדידו אין דין מריחואנה כדין קוקאין או הרואין. כמו כן, בית המשפט יתייחס בצורה שונה לכמות של 15 או 20 גרם, לעומת קילו או שניים שמצאו את דרכם אל שוק הצרכנים.
- **עבר פלילי** - ככל שלנאשם ישנם תיקים והרשעות בעבירות פליליות אחרות, ובעבירות סמים בפרט, כך יטה בית המשפט להענישו בחומרה. לעומת זאת, היעדר עבר פלילי עשוי להוביל להתייחסות מקלה יותר הנוטה אל הפן השיקומי, ולעיתים אך להימנעות מהרשעה.
- **תסקיר שירות מבחן** - במידה שהנאשם מודה במעשים ומביע עליהם חרטה, ניתן לפנות בבקשה לביצוע תסקיר מבחן, או

28/06/2022

077-5006206

052-6885006

עבירת תיווך בעסקי סמים

שבית המשפט מורה על התסקיר בעצמו. מדובר בחוות דעת מקצועית שרושם עובד סוציאלי מטעם שירות המבחן, אשר מתייחסת לאופיו של הנאשם, ללקיחת אחריות מצידו, סיכויי השיקום והדרכים המומלצות לשיקום וענישה. התנהלות נכונה בעת ביצוע התסקיר בהחלט עשויה להוביל להקלה בעונש, ואף להימנעות ממאסר.

שיקולים נוספים - לצד האמור לעיל, בית המשפט יתחשב בעוד מספר נסיבות, כגון הגורמים שהובילו לביצוע העבירה, פגיעה בחיי הנאשם, בפרנסתו ובמשפחתו, ההרתעה שתושג בענישה, והסיכויים להישנות עבירה זו בעתיד.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין תיווך בעסקי סמים?

פנה לעו"ד פלילי מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירת המשטרה ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם מאסר ממושך מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות סמים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין תיווך בסמים פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.